

1908

Anul 2.

1/14 Iulie 1905.

Nr. 1.

Reuniunea învățătorilor români

dela școalele populare confesionale ortodocse

din protopresbiteratele

Arad, Chișineu, Șiria, Boroșineu, Buteni, Radna și
Hălmagiu.

Organ periodic oficios

redactat

din încredințarea comitetului reuniunii de

Iosif Moldovan

vice-președinte.

Edițiunea Reuniunii.

Arad.

Abonamentul 5 coroane pe an.

Membrii ordinari ai reuniunii îl primesc gratuit având să supoarte numai
spesele administrative de 1 coroană pe an.

Apare odată pe lună.

Arad, 1905.

Tiparul tipografiei diecesane greco-orientale române.

„Reuniunea învățătorilor“

organ oficios

apare odată în fiecare lună

Abonamentul anual e 5 cor.

se solvește anticipative la adresa casarului reuniunei *Iuliu Groșorean* învățător în Galsa p. u. *Világos*.

Manuscriptele

sunt a se adresa redactorului *Iosif Moldovan* director școlar în Arad Piața Tököly Nr 8

Onoratele redacțiuni sunt rugate a ne trimite foile în schimb.

Anunțuri se fac în mod foarte restrâns și să plătesc anticipative: șirul 50 fil. Jumătate pagina: 12 cor. O pagină întreagă: 20 cor.

Tabela de materii.

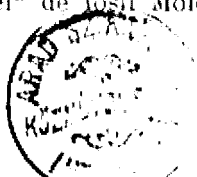
Anul II. (1905—6) (Nrii 1—12).

A) Oficinoase.

	Pagina.
1. Convocarea adun. gener. a XV.	2
2. Raportul general către adunarea gen. a XV.	3—28
3. Protocolul adunării generale a XV.	39—51
4. Cuvânt prezidial la adun. gen. a XV.	57—60
5. Raport. comisiunei organizatoare către adun. gen.	20—204
6. Protocolul comisiunei cenzurătoare de casă	205—206
7. Regulament pentru admin. afacerilor interne	213—222

B) Articlii ocazionale.

8. „Apel către frații învățători” de Iosif Moldovan	29
9. „La muncă” de Iosif Stanca învățător în Roșia	33—34
10. „Adunarea generală din Giula” de Dimitrie Popovici învățător în Cuvin	35—38
11. „Organizare” de Iosif Stanca	89—90
12. „Catehizările” de Dimitrie Popovici	113—114
13. „Spre Calvar” de Iosif Stanca	115
14. „Desconziderarea corpului învățătoresc” de Iosif Moldovan	116—117 ✓
15. „Crezul învățătorului” de Sima Bârlea	118
16. „Un început primejdios” răspuns de I. Moldovan	129—138
17. „Munca și răsplata” de Petru Costin învățător în Moroda	139—141
18. „Epistolă deschisă către învățători” de I. Moldovan	153—155
19. „Școala viitorului” de Iosif Moldovan	177—179
20. „Moda n'are loc în școală” de I. Groșoreanu învățător în Gașa	180—182
21. „Bibliotecile parohiale” de Dimitrie Popoviciu învățător în Cuvin	183—185
22. „Învățătorul ca scrutător al individualității elevului” Ioan Ardelean învățător în Arad	186—189 ✓
23. „Școala în serviciul antialcoolismului” Dimitrie Olariu învățător în Covășinț	177—182
24. „În chestia planului de învățământ” un învățător	186—189
25. „Biserica mitropoliei” de Iosif Moldovan	193—194

	Pagina
26. „Ce rost are educațiunea în școala poporală“ de Iuliu Groșorean învățător în Galșa	195—197
27. „Unde am ajuns cu catehizarea“ (scu)	209—210
28. „Școala ca biserica educațiunii“ de Liviu Dublea învățător în Silindia	211—212
29. „Semne de primejdie“ de Iosif Stanca	225—226
30. „Cartea de cetit ca baza instrucțiunii și educațiunii“ de Iuliu Groșorean învățător în Galșa	227—230

Poezii.

31. „Dascălii“ de Iosif Stanca	119—120
2. „Cântecul dascălului“ de Sima Bârlea	142
33. „Chemare“ de Iosif Stanca	183—185
34. „Din vremi“ de Iosif Stanca	198—199

C) Disertațiuni.

35. „Un monument“ de Sever Secula prof. în Arad	61—64
36. „Reformarea învățământului confesional“ de Ioan Roman învățător în Șeitin	65—83
37. „Metodul sunetelor vii de Gabel“ de I. Modovan	90—101
38. „Chestiunea pedepselor corporale“ de Ersilia Cadar Pecica	101—103
39. „Necesitatea conștiinței și ambițiunei în activitatea învățătorului“ de Ioan Roșu Buteni	103—109 ✓
40. „Iubirea prea mare ca defect în educațiune“ de G. Petrescu în Apateu	121—126 ✓
41. „Societatea de conzum“ de Patrițiu Covaci inv. în Boroșeș	143—148
42. „Terminologia matematicii“ de Traian V. Givulescu învățător în Pauliș	156—170

D) Prelegeri practice.

43. „Tunet, fulger, trăsnet“ după Herbart-Ziller de Ioan Crișan învățător în Socodor	171—174
44. „Edificiul școalei“ din exercițiile intuitive de I. Crișan învățător în Socodor	200—202
45. „Atributul,“ din gramatică de P. Colțeu Măndruloș	231—234 ✓

E) Informațiuni.

46. Programa festivităților din Giula cu ocaziunea adun. gen. a XV.	30—31
47. Convenire de 10 ani	32
48. Solvirea taxelor 32, 55, 87, 112, 128, 152, 175, 191, 192-a, 208, 223, 39.	32, 55, 208
49. Diplome	32, 55, 208

	Pagina
50. Apel către membrii reuniunii (anunț pentru cortel și banchet)	32
51. Nou referent școlar	52
52. Festivitățile din Sibiu	52 53
53. Școala țivilă cu internat pentru fete în Arad	54
54. Alianța învățătorilor gr. cat.	54
55. Caietele strânse cu sârmă, oprite	54
56. Alcoolul vatămă vederea	54
57. Vindecarea ofitei	54
58. Concurs minuat	55
59. O nouă invenție de mare importanță	55
60. Colecta pentru augmentarea fundului de editare al organului oficios	55
61. Corul vocal din Bătănia	55
62. Socoată și muțumită publică desp. festiv. din Giula	55—56
63. Comitetul reuniunii	56, 85, 152, 175.
64. Reuniunea învățătorilor din Caransebeș	84, 85, 238.
65. Exemplu bun	85
66. Foaie pentru orbi	85
67. Alcoolismul	85
68. Învățătorii contra învățământului religios	86
69. Greva învățătorilor	86
70. Logodnă	87, 112.
71. Organul nostru apel către membrii	87
72. Pedepsa corporală în școală	110
73. Profesorul dela universitate n'are cvalificațiune învăătorească	110
74. Surdo-muții la congres	110
75. Congres-ul antialcoholic ținut în Budapesta	111
76. Ne întoarcem iar la cele trecute	111
77. Cel mai mare cataract din lume	111
78. Dar pentru fondul de editare al organului reuniunii	111
79. Conferințele despărțământului	Arad 112, 127, 223.
"	Chișineu 112
"	Șiria 112, 150 208.
"	Boroșineu 112, 128, 238.
"	Buteni 112, 150, 191a 208.
"	Radna 112, 127, 208, 238.
"	Halmagiu 208
80. Nuntă dascălească	112, 224.
81. Conferința comisarilor de examene	112
82. Abonenții organului	112, 128, 191.
83. Învățătorii și școalele din Basarabia	126
84. Cine știe prețul școala	126
85. Învățător ministru de culte	127

	Pagina
86. Învățători apreciați de episcopul lor	127
87. Rectificare	128, 190.
88. Premiu pentru cea mai bună disertațiune.	128
89. Un apel și o alegere	149
90. Necrolog: Elisabeta Buștea	150
" Ioan Voluntir	224
" Iustin Popovici	159
" Mărioara Boșcai	208
91. Apărarea tinerimei contra alcoolismului	151
92. Catehismul igienic al școalei	151
93. Octavian Goga	151
94. „Dreptatea“	152
95. „Foana diecezană“	152
96. „Geografie nouă“	152
97. Aviz	153
98. Apel! (pentru solvirea prenumerațiunilor)	175, 207.
99. Fondul de editare al organului	175
100. „Meseriașul“	176
101. Mitropolitul și reuniunea învățătorilor	176
102. Teatrele satești	176
103. Șezători populare.	176
104. Învățătorii și corporațiunile bisericeii	176
105. „Ultim cuvânt“ de Iosif Stanca	190
106. Catehizările	190
107. Absențări dela conferință și adunarea generală	191
108. Restaurările despărțămintelor	191, 23.
109. Spriginitorii reuniunei	191
110. Expoziția din România	191, 136.
111. Învățătorii la universitate	192
112. Medici pentru școalele populare	192
113. Șese porunci pentru pomărit	192
114. Împotriva păduchilor roșii	192
115. Curs de vară pentru candidații de învățători	190-a
116. Conferințe și jubileu	191-a
117. Învățătorii în sinoadele eparhiale	191-a
118. Cursuri agronomice	191-a
119. Ceară și unsoare pentru pomi	191-a
120. Cvalificarea și perfecționarea profesorilor pentru pedagogii	192-a
21. Comisarii de examene	208
122. Apel către președinții despărțămintelor	224
123. Adunarea generală a XVI	235
124. Anuare sau rapoarte anuale	235
125. Cantorul bisericesc. Învitare la abonament	239
126. Sociolotea pentru crearea unui fond de teatru	238

Nr. 128/904—5.

CONVOGARE.

Adunarea generală a XV-a a Reuniunii noastre învățătoresci se va ținea în Giula (comitatul Bichiș), Duminică și Luni în 10-23 și 1-24 Iulie a. e. cu următoarea

PROGRAMĂ:

Şedinţa I-a.

1. La 6 oare a. m. part. la „*Utrenie*“ în bis. par. din Giula-germ.
2. „ 8 1/2 „ „ „ „ „*Sf. Litur.*“ „ „ „ „ „ Giula-mag.
3. După chemarea Duhului Sfânt, deschiderea adunării generale.
4. Constatarea preșinților și susceperea membrilor noi.
5. Presentarea rapoartelor și esmiterea comisiunilor.
6. „*Un monument*“, disertațiune de *Serer Secula*.
7. „*Reforme în înscământul nostru confesional*“ dis. de : *I. Roman*.

Sedința a II-a.

8. „*Medea sunetelor rii*“, după Gabel disertaț. de : *I. Moldoran.*
9. „*Pedepsele corporale*“, disertațiune de : *Ersilia Cudar.*
10. „*Terminologia Matematicii*“, disertațiune de : *Traian Giculescu.*
11. „*Necesitatea conștiinței și ambițiunii în activitatea înrăutătorului*“
disertațiune de : *Ioan Kosu.*

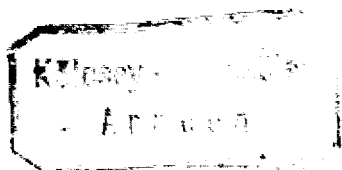
Sedința a III-a.

12. „Jubirea prea mare ca defect în educațiune“, disertațiune de *G. Petrescu*.
13. „Societatea de consum“, disertațiune de *Patriciu Coraciu*.
14. Rapoartele comisiunilor.
15. Propuneri și interpelări.
16. Alegerea locului și fixarea timpului pentru adunarea proximă.
17. Apel nominal și legitimarea certificatelor de prezență.
18. Alegerea comisiei autentificatoare.
19. Închiderea adunării generale.

Ara d, din şedinţa comitetului ținută la 25 Iunie (8 Iulie 1905.

Josif Moldovan
vice-presedinte.

Dimitrie Popoviciu
secretar general.

Raport general

despre activitatea reuniunii învățătorilor rom. dela școalele pop. conf. ort. din ppresbiteratele aradane I—VII pe anul administrativ 1904-5.

On. Adunare generală!

Fericită idee a fost inactivarea reuniunilor învățătoresți! Reuniunile învățătoresți, și indeosebi reuniunea noastră a ridicat mult, în ochii lumii, prestigiul școlii și a învățătorului român. Prin activitatea ce a dezvoltat-o și o dezvoltă ia mereu, an de an, a dat învățătorului impuls spre o muncă tot mai rodnică, tot mai mănoasă, iar de aici apoi a răsărit autoritatea și vaza dascălului de astăzi, față de vremurile trecute.

Constatând odată aceasta, atunci involuntar și nu fără motiv, trebuie să ne cugetăm în această zi de sâmbătoare a noastră, la acela, care fără pretenții, a pus bază tare acestei reuniuni; la acela, care pur numai din o învâpăiată dragoste față de școală, i-a dat viață și a inspirat duh reuniunii noastre, așa, încât astăzi pe calea croită și netezită de dânsul, dăm înainte către scopul cel urmărim. Modest da, dar mergem, nu stăm locului, iar rezultatele vin, ori vor veni și ele de sine, tot mai mult și în proporție cu modul nostru de însușire.

On. Adunare generală! Cu respectul cuvenit trebuie să ne aducem aminte totdeauna, așa și acum de numele *Teodor Ceantea*, președintele și regeneratorul reu. noastre.

On. Adunare generală! Conștii fiind de misiunea grea ce ne-ai încredințat și de mărețul scop cel urmărim prin reuniunea noastră, comitetul D-voastră a căutat și în anul de gestiune ce acuma îl încheiem, tot posibilul, ca

să-și facă datoria, iar din împlinirea acestei datorii, să răsară tot mai mult - cinstea, vaza, mulțumirea și îndes-
tularea dascălului român!

Cât a putut câștiga și cât a putut lucra comitetul D-voastră și în acest an pentru realizarea scopului reu-
niunii, D-voastră vă veți putea convinge din raportul no-
stru general, ce avem onoarea a vi-l prezenta aci, în
următoarele:

I. Activitatea biroului și a comitetului.

În tenorul §-ului 15 și a clauzulei de aprobare mi-
nisterială, a statutelor reuniunii noastre, am compus și au-
tentificat protocolul ad. gen. a XIV, care s'a ținut în Șiria
la 15 28, 15 29 și 17 30 Aug. 1904. Acest protocol s'a
compus și autentificat în trei exemplare originale, dintre cari
un exemplar l'am adnexat la arhiva reuniunii, al doilea
s'a trimis Mag. Sale Dlui inspector de școli reg. ung.
Varjassy Árpád, iar al treilea l'am înaintat Ven. nostru
Consistor diecesan. (Eseb. Nr. 1, 4 și 5.)

Efectuate fiind aceste, lucrul cel dintâu ne-a fost
convocarea comitetului reuniunii în ședință, pentru execu-
tarea concluzelor ad. generale și — pentru regularea ce-
loralalte afaceri de natură administrativă. În decursul anului
administrativ 1904-5 am ținut de tot trei ședințe ordinare
de comitet. Prima ședință ordinară s'a ținut la 2/15 Sep-
temvrie 1904, a doua la 4 Maiu (21 Aprilie) 1905, iar a
treia s'a ținut la 8 Iulie (25 Iunie) 1905. (Eseb. Nr. 6,
12, 13, 78, 83, 85, 116 și 130.)

În aceste ședințe s'au executat și regulat în spețial
următoarele chestiuni:

1. Cu scopul de a împintea desp. noastre prot.
la o activitate tot mai spornică, tot mai mănoasă, am
compus și expedat fiecărui despărțământ *programa* de acti-
vitate anuală. În aceasta programă am renoit toate acele
chestiuni, cari în trecut nu s'au primit încă soluția lor
definitivă și le-am comunicat și toate concluzele mai nouă

aduse de ad. gen., atrăgându-le apoi atențiunea asupra îndatoririlor ce li-sa impus față cu acele. Rezultatele activității desp. în urma îndrumărilor date și cuprinse în această programă, să vor vedea în partea a doua a acestui raport, la activitatea fie-cărui desp., precum și din disertațiunile isvorâte din acele și susceptute în programa a acestei ad. generale. (Eseb. Nr. 18.)

2. Privitor la unificarea terminologiei în școalele noastre populare și la cenzurarea prin reuniune a cărților școlare, din punct de vedere didactic și terminologic, conform decisului ad. generale, comitetul ocupându-se meritorial de această chestiune, a ajuns la convingerea, că aici să prezintă două chestiuni cu totul deosebite una de alta: partea didactică și partea terminologică. În urma acestei constatări, deocamdată Ven. Consistor s'a rugat a recunoaște reuniunea noastră de competentă numai privitor la cenzurarea cărților din punct de vedere didactic. Chestia terminologică însă, fiind mai grea și mai gingașe, am crezut să nu să precipiteze, ci am distribuit-o din nou desp. prot., pentru că acum de după obiectele de învățământ să se studieze și aprofundeze, iar despre pașii întreprinși am avizat și pe Ven. Consistor ca emanator al acestei idei, cerându-i respira până la finalizarea chestiei în forma arătată. Afacerile fiind deci în curgere, despre rezultat numai mai târziu vom putea raporta. (Eseb. Nr. 18 și 74.)

3. Deosebit interes a manifestat și dezvoltat comitetul și biuroul și în anul acesta față de starea materială a reuniunii. A solicitat și întreprins la membrii tot ce s'a putut pentru încassarea restanțelor. Rezultatul obținut să va vedea în raportul de cassă.

Mâncând de aici, și cu scopul de a pune în viitor chestiile financiare a-le reuniunii pe o bază tot mai sigură, pe lângă pașii întreprinși mai sus și în conformitate cu concluzul adus, de ad. generală, am compus, tipărit și espedat la adresa președinților pentru fie-care desp. prot. un număr anumit de „*declarațiuni*“, cu însă-

cinarea, ca după-ce le va subscrie cu fiecare membru, să le înainteze în centru, pentru a să păstra în arhiva reuniunii. Totodată am atras atențiunea membrilor și asupra »diplomelor« edate de reuniune în masă, pentru toți membrii, poftindu-i conform decisului adunării generale, ca în schimbul solvirii la cassă alor două cor. (2) să se provadă cu dănsese fiecarele. Cu cel mai mare regret însă, trebuie să o spunem că intențiunile noastre nobile, numai în parte sa putut execută și realiză. Mulți dintre membrii nu voesc a se supune disciplinei: nu voesc a să providea cu diplome și nu voesc a subscrie declarațiunile! uitând că la aducerea acestui conclus noi cu toții am contribuit pe de o parte, și pe de altă parte reuniunea, prin ducerea la îndeplinire a acestor lucrări, iar de noi reclamate, a intrat în spese din cari numai așa va putea eși, dacă iarăși cu toții ne vom ști face datoria. Supunem deci chestia aprecierii on. ad. generale. (Eseb. Nr. 18, 94, 96, 97 și 121.)

4. Una dintre lucrările cele mai însemnate ale reuniunii în anul acesta a fost, fără îndoială, editarea protocolului ad. gen. împreună cu adnexe, contrar praxeii de până aci, în broșuri periodice, sub titlul: «Reuniunea învățătorilor Români» organ periodic-oficios, conform conclusului adus de ad. gen. Prin această lucrare s'a țântit: începutul edării unei foi pedagogice regulate, mult dorite și mult reclamate de alteum de întreg statul nostru învățătoresc. Durere însă, dar aceasta lucrare n'a fost primită de învățătorimea noastră cu căldura recerută. Deși prețul lucrării începute n'a costat pe fiecare membru decât 1 cor., zi una coroană, restanțele la membrii sunt colosale, i'ar lucrarea noastră primită și începută cu atâta însuflețire și cu atât avânt nobil, din lipsă continuității acelei însuflețiri față de o cauză atât de vitală pentru noi, pentru scumpele interese ale școalei române, deosebit în aceste grele și nesigure vremuri, trebuie să se sisteze. Supunem dar din nou și această chestie atât de gingașe aprețierii și însuflețirii On. ad. generale. (Eseb. Nr. 20, 21 și 81).

5. Pentru de a satisface însărcinării primite dela ad. gen. și pentru de a putea pune bază unui fond de editare a unui organ pedagogic regulat, conform dorinței exprimate și mai sus, am făcut un apel călduros către toate institutele noastre de bani de pe teritoriul reuniunii, în înțelesul, ca la împărțirea câștigului anual și în cadrul sumei destinată pentru scopuri culturale să bine voiască a suscepe și reuniunea noastră. De asemenea am aflat de bine ca pentru realizarea scopului indicat, și fără a primi o autorizare specială dela reuniune, să apelăm și la Ven. Conzistör diecezan, rugându-l, pentru un modest ajutor și sprigin material din interesele anuale a-le fondului de penziune învățătoresc, adnexat la fondul gen. de penziune diecezan, eventual din ori-care alt isvor disponibil. Cu durere însă trebuie să vă relatăm și aci, că rugării noastre nu s'a putut satisface în deajuns. Ven. Conz. prin hârtia sa oficioasă de dtto 10/23 Febr. 1905, sub Nr. 184, ne răspunde, că la sus numitul fond de penziune nu putem avea nici un drept; dacă însă totuși credem că-l avem, să dovedim, iar din alt isvor, în lipsa de fonduri spre acest scop, nu ni-se poate acorda ajutorul cerut. Celelalte institute, către cari ne-am adresat, încă nu nea răspuns nimic în merit. (Eseb. Nr. 60. 61 și 63).

6. Dacă este adevărat proverbul: «ajută-te și vei fi ajutat», atunci în necs cu chestia desfășurată în punctul anterior, cu bucurie trebuie să vă relatăm, că comitetul aranjator al concertului dat de bravii Șirieni, din incidentul adunării noastre generale, a transpus întreg venitul curat al acelui concert însumă de 394 cor. 64 fil. la cassa centrală a reuniunii noastre, cu scopul de a se înființa un fond ca bază a editării unui organ pedagogic. Suma primită sa și elocat la institutul «Victoria» din Arad, cu mențiunea indicată,

Tot cu asemenea bucurie suntem datori a vă relata, că valorosul nostru luptător și sprijinitor al tuturor cauzelor bune și de folos dl Dr. Stefan C. Pop, avocat în Arad și deputat dietal al cercului Șiria, încă a donat reuniunii noastre spre acest scop 50 cor., cari de aseme-

nea sau elocat la «Victoria» adăugându-să cătră suma de mai sus. (Eseb. Nr. 11 și 65).

7. Privitor la afacerea : «Almanachului» reuniunei surori dela Caransebeș, suntem în poziția de a putea relata, că afacerea s'a regulat întru cât, unele desp. au vândut toate exemplarele primite, altele numai în parte. Prețul exemplarelor vândute s'a administrat cassei centrale, iar restul exemplarelor nevândute s'au trimis biroului central.

8. Conform însărcinării primite dela ad. gen. ținând cont și de observările din desp., am redactat și stilizat din nou regulamentul intern pentru conducerea afacerilor reuniunii în desp. prot. pe care prezentându-l, vă rugăm al primi, decretă și aplică definitiv, (Eseb. Nr. 118).

9. Cu scopul de a se putea învrednici reuniunea noastră și pe viitor de binevoitorul sprigin material și moral atât din partea singuraticilor cât și din partea societății : am adresat mulțumita noastră tuturor aceloră, cari din incidentul ad. gen. dela Țiria, au ostenit întru buna reușită a acelei adunări. În special am adresat mulțumita noastră : Comitetului parohial rom.-ort. din Țiria ; st. d-șoare : Cornelia Moldovan, Tulia și Hortensia Bogdan ; st. domni : Pavel Siiartău, Romul Tăucian și Ioan Kőrösladányi ; prin. președintele desp. Țiria : fraților colegi din acel despărțământ ; Înaltului guvern și direcțiunii căilor ferate Arad-Csanádi. (Eseb. Nr. 19, 26, 31, 51 și 52).

10. Conform însărcinării primite dela ad. generală, sub Nr. eseb. 30 am înaintat prin Ven. nostru Conzistor diecezan Înaltului guvern memorandumul nostru în cauza procesului de lege școlar Berzeviczyan.

11. Pentru a răspunde hotărârilor aduse de ad. gen. pe baza propunerilor lui Teodor Cherechean, Petru Vancu și a desp. prot., am intervenit la Ven. Conzistor rugându-l :

a) în cauza publicării concurselor pe stațiunile învățătoresți ; b) în cauza administrării în comune, prin oficiile parohiale a organului oficios : «Bis. și Școala» ; c) în cauza aplicării în mod general a § 83 din regulament privitor la inactivarea direcțiunilor școlare, la școalele noastre

poporale, prin bărbați aleși dintre învățători, ca oameni de specialitate; *d)* în cauza sistemizării prin Ven. Conzistor a unei economii de model pe lângă institutul nostru pedagogic-teologic din Arad; *e)* în cauza cercetării iregulate a școlii poporale din partea elevilor; *f)* în cauza denumirii de subinspectorii școlari dintre învățători, ca bărbați de specialitate și a sistemizării cursurilor practice de metod pentru învățătorii mai puțin evalificați și *g)* în cauza prevederii școalelor noastre cu anumite tabele intuitive prin cari să combata foarte nimerit patima beției.

La aceste inteveniri și rugări ale noastre, Vener. Conzistor ne răspunde parte negativ, parte afirmativ. Negativ ni-să răspunde la următoarele chestii: 1) sub Nr. 7040/904, privitor la publicarea concurselor pe stațiunile învățătoresți; 2) sub Nr 7550/904, privitor la adm. organului oficios: «Biserica și Școala» și a 3) sub Nr. 424/905 în cauza economiei de model. Sub Nr. 7542/905 privitor la aplicarea §-lui 83 din regulament ne răspunde afirmativ. Relativ la celelalte chestiuni atinse, răspunsul este în așteptare. (Eseb. N-rii. 36, 37, 41, 42, 44, 50, 57, 58, 59, 64, 72 și 90).

12. Sub n-rii eseb. 24, 27, 28 și 29 am avizat noii membrii ordinari, fundatori și ajutători ai reuniunii despre susceperea și primirea lor prin ad. gen. a XIV dela Siria. Tot odată le-am atras atențiunea și asupra îndatoririi de a-și solvi taxele și de a-și răscumpăra diploma.

13. Sub Nr. eseb. 22, conform însărcinării primite dela ad. gen. am răspuns dlui: Iuliu Vuia, învăț. în B. Comloș în meritul recercării privitor la editarea unei foi pedagogice, iar sub nr. eseb. 23 am răspuns dlui: Ioan Popoviciu, învăț. în Opațița privitor la ofertul de a cumpăra reuniunea biblioteca sa privată. Răspuns meritorial încă până acum nam primit.

14. Reuniunea soră dela Caransebes s'a ținut estimp ad. gen. la *Biserica albă*, în zilele 29 și 30 Aug. v. (11 și 12 Sep. n.) 1904. La această festivitate invitată fiind și reuniunea noastră, am răspuns prin reprezentarea noa-

stră, trimițând ca delegat și reprezentant al nostru pe vice-președintele reuniunii: *Josif Moldovan*. Tot asemenea am primit invitație și dela reuniunea soră dela Timișoara, care sa ținut ad. sa generală în Lipova, la 3 Oct. n. 1904. Aici am esmis ca delegați și reprezentanți ai noștri pe secretarul general al reuniunii: *Dimitrie Poporiciu* și pe președintele desp. prot. Radna: *Protasiu Giculescu*. Atât la *Biserica-albă*, cât și la *Lipova*, delegații noștri sau împărțășit de toată atențiunea, primiți fiind pe tot locul cu toată căldura inimei de frați: Din rapoartele primite ne-am convins apoi, că precum în trecut, așa și acum, reuniunea soră dela Caransebeș merge tot înainte, stând cu mândrie în fruntea tuturor reuniunilor noastre învățătoarești, iar reuniunea soră dela *Timișoara*, deși tânără încă, având a lupta cu greutățile începutului, buna voință nu-i lipsește și face tot ce-i stă în putere, pentru a ținea și ia pași cu reuniunile de un trecut mai vechiu.

Când în chipul acesta avem ocasiune a-ne exprima despre reuniunile surori dela Caransebeș și Timișoara, despre a treia reuniune soră dela Oradea-mare nu putem raporta, decât că nu dă nici un semn de viață.

În necs cu aceste și pentru a țânea și pe viitor tot mai strânsă legătura intimă dintre reuniunea noastră și reuniunile surori, dorință exprimată tot mereu și de ad. generală, le-am trimis organul nostru periodic oficios, precum și un exemplar din circularul nostru general. (Eseb. Nr. 2, 7, 10, 14, 15, 16 și 39.)

15. Venerabilul Consistor prim hârtia oficioasă de sub Nr. 7889/904 rețearcă reuniunea cu întrebările: 1) în ce chip și prin ce mijloace sar putea mai ușor înființa grădini pomologice scolare în fiecare comună bisericească? 2) Cum are să fie întocmită și condusă o atare grădină, pentru-ca ea să fie mai de folos școalei și parochienilor?

Deoarece chestia din întrebare ne-a sosit după ce deja am compus și distribuit programa anuală de activitate și de oarece afacerea ni-sa părut mult mai gingașe, singuri nam voit ai da nici o soluție, ci prin un circular spețial

am supuso de urgență desp. prot. spre deliberare, iar despre cele întreprinse în merit, am avizat și pe Ven. Consistor. Afacerea fiind în curgere, despre rezultat la timpul său. (Eseb. Nr. 46. 89 și 82.)

16. Sub Nr. eseb. 48 și 49 am satisfăcut ord. ministerial de ditto 14/XII 1896, Nr. 67369, înaintând Mag. Sale Dlui inspector de școli regesc ung. raport detaiat despre starea și activitatea reuniunii, precum și datele statistice privitoare la aceasta.

17. Având în vedere principiul: »școala fără disciplină e ca moara fără apă«, am intervenit la Ven. Consistor cu rugarea, ca să binevoiască a lua măsuri față de toți aceia, cari prin absențele lor nescuzate dela adunarea generală au împedecat și împedecă reuniunea în activitate. Spre scopul acesta am înaintat Ven. Consistor și lista celor absenți. Ven. Consistor sub Nr. 5926/904 ne avizează, că primind rugarea noastră a și dispus cele de lipsă, iar despre rezultat ne-va încunoștința. (Eseb. Nr. 25 și 44).

18. Conform §. 14, litera g. din statutele reuniunii, am compus și statorit proiectul de buget pe anul 1905/6 iar sub Nr. eseb. 122, lam adneșat la acte. Vă rugăm să vă pronunțați asupra lui.

19. Tot cu ocaziunea distribuirii programei anuale de lucru, am dispus la desp. prot. introducerea ortografiei celei nouă, votată de Academia română, în toate lucrările și publicațiunile reuniunii. Asemenea am dispus a-să pronunța și asupra pedepșelor corporale, chestia invocată din lucrarea cu acelaș titlu de Pavel Dârlea din Boroșineu. Rezultatul se va vedea la activitatea desp. prot. (Eseb. 18),

20. Nam ezechutat concluzul ad. gen. relativ la activitatea din trecut a desp. prot. Boroșineu, din motivul, că în urma raportului oficios primit din partea președintelui acelui despărțământ, sub Nr. eseb. 35, toate acelea afaceri, cari în trecut au produs animozități și disordine, în timp sau aplanat pe cale pacinică.

Când ne bucurăm mult de această nimerită aplanare, și când datori suntem întru a constata, ca acest

desp. prot. sfâșiat în trecut prin certe și neînțelegeri, azi a reîntrat din nou în starea normală, începând a lucra alături cu celelalte despărțăminte întru promovarea scopului reuniunii, vă rugăm cu tot respectul, pentru abrogarea și cassarea concluzului adus în merit de ad. gen., la propunerea comisiunii organizatoare, privitor la activitatea din trecut a desp. Boroșineu.

Tot asemenea nam putut executa concluzul ad. gen. privitor la unificarea terminologiei și peste tot a limbii române în școalele populare prin câștigarea manualelor corăspunzătoare din România. Asigurăm însă, că afacerea e în curgere, iar până la resolvarea ei definitivă, ne rugăm de răsuflare.

21. Cu adâncă durere ne vedem siliți a raporta On. ad. gen. și despre tristele și dureroasele cazuri de moarte întâmplare în sânul reuniunii noastre în decursul anului administrativ expirat. Tânărul și devotatul nostru coleg și membru ordinar al reuniunii - *Trăian Faur*, înv. în Sâmbăteni, apoi *George Bărbășin*, înv. în Chitighaz, precum și membrul ajutător: *Pavel Moșu*, preot ort. român în Tornea, numai sunt în viață. Față de aceste triste cazuri, la timpul său, prezidiul a exprimat telegrafice condolențe familiilor întristate și a luat dispozițiuni ca în toate locurile reuniunea noastră să fie reprezentată prin delegați speciali. (Eseb. Nr. 45 și 46).

22. Sub Nr. eseb. 73 Petru Vancu, învăț. în Măderat a donat pentru biblioteca centrală a reuniunii un exemplar din lucrarea sa intitulată »*Monografia*» comunei Măderat. Tot din aceasta lucrare sub Nr. eseb. 87 a donat și institutul »Victoria« încă 7 exemplare pentru bibliotecile din desp. protopopești. La aceste donațiuni am răspuns prin adrese speciale. (Eseb. Nr. 91 și 93.)

23. Sub. Nr. eseb. 54 în necs cu punctul 27 din raportul general al anului trecut, am răspuns comisiunii executive a intenționatului tren cu motor pe sub podgoriile aradului. Această comisiune adevă, încă în anul trecut

a invitat reuniunea noastră a să face membru numitului conzorțiu prin subscrierea unui număr de acțiuni.

Răspunsul nostru a fost negativ, din motivul insuficienței stări materiale a reuniunii.

24. De și încă la începutul anului am dat ordine și am atras atențiunea desp. prot. asupra dispozițiilor din statute și regulament privitor la subșternerea rapoartelor, totuși nu odată am fost nevoiți, ca și în decursul anului să solicităm primirea acelor. Ba, dela unele desp. prot. nici n-am primit aceste rapoarte decât cu foarte mari întârzieri, prin ce afacerile reuniunii sutăr incalculabil. Am dori mult, ca în viitor biroul central să fie cruțat de astfel de lucruri de jaba, iar desp. să se acomodeze întru toate sus numitelor dispozițiuni, pentrucă la din contră să împedecă mult activitatea normală a reuniunii, producându-se confuzii și spese zadarnice. Pe lângă acestea biroul central nu poate avea nici timpul suficient pentru studierea și aprofundarea chestiunilor. (Eseb. Nr. 66 și 110.)

25. Am compus și rectificat lista membrilor ordinari, fondatori și ajutători ai reuniunii. Din aceasta listă apoi să vede, că reuniunea noastră are :

- a) membri ordinari 231
- b) » » fondatori 12
- c) » » ajutători 36

De tot : 279

(Eseb. Nr. 119.)

26. Sub Nr. esebiționali 86, 106, 123 și 124, cassarul și bibliotecarul neau prezentat rapoartele lor generale despre starea cassei și bibliotecii. Rezultatul să va vedeà la locul său.

27. Relativ la convocarea ad. generale a XV, și în conformitate cu concluzul adus de ad. gen. sub. Nr. XXXIII, încă de timpuriu ne-am pus în conșălegere atât cu oficiile parohiale din Giula maghiară și germână, și cu colegul nostru de acolo : Iosif Ivan, cât și cu președintele desp. prot. Chișineu, iar pe calea organului oficios al reuniunii

și cu învățătorimea din întreg despărțământul. Din răspunsurile primite, am văzut, că corporațiunile bisericesti atât din *Giula* germână cât și magiară au luat la cunoștință cu multă însuflețire adresele noastre oficioase, ce le-am adresat și au luat dispoziții demne de toată lauda pentru primirea și găzduirea reuniunii. *Giulanii*, la stăruința bravilor onorațiori de acolo, sau constituit într'un impozant comitet de primire și punerea la cale a tuturor lucrurilor întru buna reușită a adunării generale. Președintele acestui comitet e: părintele *Petru Biberea*, vice-președinți: părintele *Iosif Beșan* și dl *Dr. Mihail Marcus* avocat, iar notari: frații colegi de acolo *Ivan* și *Ionescu*. (Eseb. Nr. 53, 55, 67, 68, 71, 109 și 113.)

28. Cu scopul de a putea înlesni membrilor reuniunii călătoria la *Giula*, am făcut de timpuriu recurs pentru favoruri de călătorie atât la Înaltul minister de comunicațiune, cât și la Direcțiunea căilor ferate *Arad-Csanádi*. (Eseb. Nr. 112).

29. Exauriate fiind toate chestiunile privitoare la activitatea anuală a reuniunii și apropiindu-ne meru de timpul statorit pentru ținerea adunării generale, am editat primul număr din anul al II-lea al organului nostru oficios, în care am convocat adun. gen. a XV. și am publicat spre luare la cunoștință întreg raportul activității noastre anuale, cu scopul, ca până la adunarea generală să fie penetrat de fie-care membru, ca cu atât mai bazate să fie și conclusele ce le vom lua în aceasta privință pentru viitor. Convocarea și programa prezentei ad. generale, am publicat-o tot odată și în toate foile românești din patrie, pentru ca și publicul celalalt să poată lua cunoștință despre modestele noastre prestațiuni.

Trebue să amintim aci cu multă bucurie și aceea împrejurare, că mulți dintre membrii reuniunii s'au distins și estimp prin lucrări foarte bune și actuale. În programa prezentei adunări însă, din lipsa de timp și spațiu, n'am putut lua toate, drept aceia cerem scuzele noastre dela ceia-

lalți număroși membrii, cari deși au meritat, dar n'am putut să-i distingem deocamdată la acest loc.

Anticipăm însă de pe acum, că toate acele lucrări, cari din cauzele amintite nu le-am putut lua în evidență la statorirea programei prezentei ad. gen., vor servi în viitor, ca bun material pentru organul reuniunii, în cât acela va mai exista.

30. În tenoarea §. 24 din statute, convocarea prezentei ad. generale am adus-o de timpuriu la cunoștința atât a Ven. Consistor, cât și a Magn. Sale Dlui inspector de școli reg. ung., precum și autorităților administrative din Giula. (Eseb. Nr. 132, 133, 134).

31. Tot asemenea am invitat la adunarea noastră generală și reuniunile surori din Caransebeș, Timișoara și Oradea-mare, precum și pe alte persoane marcante ale vieții noastre publice, asemenea și pe toți binevoitorii și spriginitorii școlii. (Eseb. Nr. 135).

II. Activitatea despărțămintelor protopopești.

Pe baza rapoartelor primite dela despărțămintele protopopești, avem onoarea a prezenta activitatea despărțămintelor în următoarele:

A) *Despărțământul prot. Arad.*

Are 42 membrii ordinari, 8 membrii fondatori și 19 membrii ajutători. De tot 69.

În decursul anului administrativ a ținut două conferințe: una de toamnă și alta de primăvară. Conferința de toamnă s'a ținut în *Bătănia* la 31 Oct. (13 Nov.) 1904, iar conferința de primăvară s'a ținut în *Pecica-română* la 28 Maiu (8 Iunie) 1905, cu ocaziunea examenelor finale.

La conferința de toamnă învățătorul George Popoviciu a ținut o prelegere practică foarte interesantă din scris-cetit după metoda »fonomimiceii«; învățătorul Uroș Totorean »descrierea cărții« în limba maghiară, iar pro-

fesorul preparandial Nicolae Mihulin, a tratat cu mult succes o interesantă prelegere: „Vulcanismul“.

Toate aceste prelegeri au fost ascultate cu mare interes, producând asupra auditorului cea mai plăcută impresie.

Cu ocaziunea primei conferințe, membrii desp., cu permisiunea Exelenției Sale Dlui ministru de agricultură, au făcut și o escurziune științifică la Mezöhegyes, unde au fost primiți și călăuzăți cu cea mai mare afabilitate, arătându-li-se toate locurile mai însemnate și de interes din întinsul domeniu.

La conferința a doua sa ascultat examenul final dela școala de fetețe condusă de învățătoarea *Elena Roja*. De față a fost și P. O. D. Vasilie Beleş prof. tractual precum și dl Iuliu Vuia, comisar consistorial și alți mulți oaspeți, Examenul sa declarat: laudabil.

Dizertațiuni sau cetit trei și anume:

»Reforme în învățământul nostru confesional« de: Ioan Roman.

»Metoda sunetelor vii« după Gabel, de: Iosif Moldovan și

»Lucrul de mână în școala poporală« de; Ana Sebeșan.

Sa pertractat și discutat circularul general de sub Nr. 18/904—5 al comitetului central, luându-se următoarele dispozițiuni:

a) Protocolul de evidență despre ținuta și activitatea anuală a membrilor din desp. să poartă în regulă.

b) Lista membrilor din despărțământ sa compus și administrat atât biroului central, cât și cassarului general.

c) Metodul »fenomimic« și cel al gramaticii, recomandat de; Iuliu Groșorean sunt chestii deschise.

d) Cu diplome membrii numai în parte sunt provăzuți.

e) »Declarațiunile« le-au subscris 31 membrii.

f) Ortografia mai nouă votată de Academia română, sa introdus în toate lucrările desp., iar din punct de vedere didactic nău nici o observare față de ea.

g) Privitor la pedepsele corporale să pronunță a nu se aplica de fel în școalele poporale.

h) Privitor la grădinile pomologice, chestie pusă sub discuțiune de Ven. Consistor, să pronunță, că atari grădini să se înființeze pe lângă toate școalele și acelea să fie conduse și cultivate de învățatori împreună cu elevii. În ce chip și prin ce mijloace să se înființeze nu se pronunță.

Biblioteca desp. constă din 84 opuri în valoare de 150 cor. Față de anul trecut o creștere de 33 opuri și pentru augmentare 10 cor. 30 fil. în bani. (Eseb. Nr. 33, 47, 70, 95 108 și 117).

B) *Despărțământul prot. Chișineu*

Are 32 membrii ordinari.

În decursul anului administrativ a ținut două conferințe: una de toamnă în Erdeiş, la 12 Dec. 1904 și alta de primăvară în Giula-Varşand, la 1 Iunie 1905.

În conferința primă inv. din loc: Teodor Cămpan a preles elevilor din cl. II numărul 18, iar celor din cl. III din cetirea română: »Copilul sburdalnic« și din gramatică: »Substantivul«. Prelegerile sau declarat »bine succese« — În conferința a doua sa ascultat prelegerea învățătorului din loc: Teodor Lucaciu, cu elevii din cl. I. din studiul religiunii despre rugăciunea: »Tatăl nostru« pe carea conferința de asemenea a declarat-o: »bine succesă«.

Dizertațiuni nu s'au ținut, prelegeri practice a mai cetit Ioan Belle despre »Căne«.

S'a discutat și pertractat circularul general emanat dela comitetul central sub Nr. 18/904—5, luându-se următoarele dispozițiuni:

a) Protocolul de controlă despre ținuta și activitatea anuală a membrilor din desp. să poartă în toată regula.

b) Lista membrilor din desp. s'a compus și autentificat în două exemplare, dintre cari un exemplar s'a înaintat biroului central, iar celalalt exemplar cassei centrale.

c) Chestia «Almanachului» reuniunii surori dela Caransebeș s'a finalizat, vânzându-se toate exemplarele, iar prețul lor s'a administrat cassei centrale.

d) Metodul «fonomimic» e și în viitor chestie deschisă.

e) Privitor la propunerea desp. Radna și a metodelui gramaticii recomandat de Iuliu Groșorean, susține și mai departe cele zise în trecut, adică nu sunt ducătoare la scop.

f) Cu diplome nu s'au provăzut nici un membru.

g) »Declarațiunile» le-au subscris 22 membrii.

h) Ortografia mai nouă votată de Academia română s'a introdus în toate lucrările despărțământului, iar din punct de vedere didactic obsearvă, a se susține și mai departe semi-tonul „i”.

i) Privitor la pedepsele corporale sunt de părerea, ca să se aplice în școală, dar numai în cazul, când celelalte mijloace de disciplină nu sunt suficiente.

j) Terminologia Fizicei și chemiei nu e finalizată.

l) Chestia grădinelor pomologice s'a rezolvat : Ven. conzistor să fie rugat a dispune, ca parochiile mai în stare să înființeze ori și prin ce mijloace aceste grădini ; pentru comunele mai sărace, să se ia un teritor spre acest scop din morminți, apoi prin un specialist să se lucreze un plan, după care să se conducă toate grădinele de asemenea natură, în cari să se cultive pomi, legume și flori. Conducătorul acestor grădini să fie învățătorul.

Biblioteca desp. numără 95 opuri, în valoare de 75 cor. 18 fil. (Eseb. Nr. 38, 76, 99 și 125).

C) *Despărțământul protopopiutului Șiria.*

Are 33 membrii ordinari 1 fondator și 3 ajutători.
De tot 37.

În decursul anului administrativ a ținut două conferințe: una de toamnă și alta de primăvară. Conferința de toamnă s'a ținut în Agriș, la 9 Nov./27 Oct. 1904, iar conferința de primăvară s'a ținut în Măderat, la 4/17 Maiu 1905.

La conferința de toamnă s'a ascultat prelegerea învățătorului din loc: Cornel Crețu, ținută cu elevii săi, din Gramatică.

Prelegerile ținute au dat anză la discuțiuni foarte instructive.

Atât conferința primă, cât și a doua a fost onorată prin prezența mai multor onorațiuni în frunte cu șeful tractual.

Dizertațiuni sau ținut două și anume:

«Pedepsele corporale în școala poporală» de Petru Vancu pentru, iar de Ersilia Cadariu contra lor.

Sau discutat și rezolvat — toate chestiunile impuse prin circularul general al comitetului central, de sub Nr. 18/904—5 în următoarele:

a) Protocolul de evidență despre ținuta și activitatea fie-cărui membru din despărțământ, să poartă în regulă.

b) Lista membrilor din desp. s'a compus și autenticat în două exemplare, dintre cari unul s'a înaintat biroului central, iar celalalt casei generale.

c) Din »Almanach« s'au vândut toate exemplarele. Prețul lor s'a administrat la cassa generală.

d) »Fonomimica« și pe viitor e chestie tot deschisă.

e) Metodul gramaticii recomandat de Iuliu Grofșorean îl află întru toate acomodat, iar propunerea desp. Radna, relativ la ținerea prelegerilor practice cu ocaziunea adunărilor, nu o află de acceptabilă.

f) Pedepsele corporale le află aplicabile în școala poporală, dar să nu vină în coaliziune cu legea.

g) Cu diplome nici un membru nu s'a provăzut.

h) Ortografia mai nouă, votată de Academia română, s'a introdus în toate lucrările desp., iar din punct de vedere didactic observă: a să susținea și pe mai departe semi-sonurile *i* și *ñ*.

i) Terminologia studiului geografic, ce li-sa încre-
dințat, este în lucrare.

j) Declarațiunile, le-au subscris 25 membrii.

l) Chestia grădinilor pomologice încă nu e finalizată.

Biblioteca despărțământului numără 31 opuri în valoare de 55 cor. 60 fil. Față de trecut o creștere cu un op. (Eseb. Nr. 98 și 104.)

D) *Despărțământul prot. Boroșineu.*

Are 23 membrii ordinari și 1 ajutător. De tot 24.

În decursul anului administrativ desp. a ținut două conferințe: una de toamnă și alta de primăvară. Conferința de toamnă s'a ținut în Boroșineu, la 3 Nov. 1904, iar conferința de primăvară s'a ținut în Zărand, la 4 Maiu 1905.

La prima conferință s'a ascultat prelegerea ținută de Pavel Dîrlea, cu elevii proprii, din geometrie, care s'a declarat: »bine succeasă«; iar la conferința a doua s'a ascultat prelegerea ținută de Lazar Oprean, cu elevii proprii, din socoată cu succes »îndestulitor«.

Adunările desp. au fost onorate prin prezența mai multor onorațiuni în frunte cu protopopul tractual.

Disertațiuni s'au cetit trei și anume:

»Educațiunea națională« de George Petrescu.

»Importanța istoriei în educațiunea națională« de Avram Indreica, și

»Iubirea prea mare în educațiune« de George Petrescu.

Pe lângă aceste s'au mai lucrat încă 6 prelegeri practice, după metoda »fonomimic«.

S'au discutat și rezolvat toate chestiunile impuse prin circularul general al comitetului central de sub Nr. 18/904-5, luându-se următoarele concluze:

a) Protocolul de controlă despre ținuta și activitatea anuală a fiecărui membru din desp., să conducă în toată regula.

b) Lista membrilor din desp. s'a compus și autenticat în două exemplare, dintre cari unul s'a înaintat biroului central, iar al doilea cassei generale.

c) Din »Almanah« s'a vândut 7 exemplare, restul s'a retrimis biroului central, iar prețul celor vândute cassei generale.

d) Metoda »fonomimic« se folosește cu succes.

e) Metoda gramaticii recomandată de Iuliu Groșorean precum și propunerea desp. Radna privitor la ținerea prelegerilor cu ocaziunea adunărilor din despărțăminte, le află de practică și ducătoare la scop.

f) Cu diplome s'au provăzut partea cea mai mare a membrilor.

g) »Declarațiuni« s'au subscris de către toți membrii.

h) Pedepsele corporale le află aplicabile în școala populară, dar limitate conform principiilor umane.

i) Ortografia mai nouă votată de Academia română sa introdus în toate lucrările despărțământului, iar din punct de vedere didactic nu nici o observare.

j) Terminologia studiului Ist. patriei și universale sa finalizat, iar părerile relative sa înaintat biroului central.

l) Chestia grădinelor pomologice sa rezolvat în următoarele: Ven. Conzistor să fie rugat a dispune ca acele parohii, cari dispun de intravilane disponibile respective estravilane în apropierea comunei, o parte din ele să fie destinate pentru grădină pomologică, în care să se cultive pomi, legume și flori; iar acele parohii, cari nu dispun de atari realități, să fie îndrumate, ca în înțelegere cu comu-

nele politice, să influențeze astfel de grădini. Conducerea să fie încredințată negreșit învățătorului.

Biblioteca desp. numără 26 opuri în 38 volume, iar spre acest dispune și de 30 cor. în bani. Cassa specială a despărțământului are 40 cor. în bani. (Eseb Nr. 35, 77, și 102).

E) *Despărțământul prot. Buteni.*

Are 34 membrii ordinari, 1 fondator. De tot 35.

În decursul anului administrativ desp. a ținut două adunări: una de toamnă și alta de primăvară. Adunarea de toamnă sa ținut în Boros-sebeș, la 25 Oct. (7 Nov.) 1904, iar adunarea de primăvară sa ținut în Almaș, la 9/22 Iunie 1905, cu ocaziunea examenelor finale.

La ad. de toamnă sa ascultat prelegerea ținută de Patriciu Covaciu din Geografie: »Comitatul Arad« parelel și în limba maghiară și alta din limba română: »Articolul« de Ioan Borlea. Ambele sau decretat »bine succese«. — La adunarea de primăvară sa ascultat examenele finale dela școala de sub conducerea lui Cornel Novac și Ioan Iancin. Examenele sau decretat: »foarte bune«.

Atât adunarea primă cât și a doua, au fost onorate prin prezența mai multor onorațiori în frunte cu proto-popul tractului.

Dizertațiuni sau cetit trei și anume:

»Necesitatea conștiinței și ambițiunei în activitatea învățătorului« de Ioan Roșu.

»Învățătorul poporal« de Ioan Borlea și

»Societatea de conzum« de Patriciu Covaciu.

A mai cetit și Constanța Muntean, învățătoare, prelegerea practică: »Moșul și nepotul« lucrată pe baza treptelor formale.

Sau discutat și rezolvat toate chestiunile atinse în circularul general al comitetului, de sub Nr. 18/904—5, luându-se următoarele concluze;

a) Protocolul de controtă sa introdus și poartă în toată regula.

b) Lista membrilor sa compus și autenticat în două exemplare, dintre cari unul sa înaintat biroului central, iar al doilea cassei generale.

c) Chestia »Almanahului« sa finalizat, văzându-se toate exemplarele primite. Prețul lor încă nu sau administrat la cassă.

d) Metodul »fenomimic« se află de inaplicabil cu succes în școale, pledează pentru cel scriptologic.

e) Propunerea desp. Radna, privitor la țânerea prelegerilor cu ocaziunea ad. în desp., precum și metoda gramaticii, recomandat de Iuliu Groșorean, nu-l află co-răspunzător.

f) Cu diplome membrii numai în parte sunt pro-văzuți.

g) »Declarațiunile sau subscris numai de 31 membrii.

h) Pedepsele corporale le află aplicabile în școala poporală, însă cu multă precauțiune și din extremă nece-sitate.

i) Chestia terminologică a studiului: »Constituția patriei«, deși sau ocupat cu ia, nu e îndeajuns lămurită și mai ales, nu ni-să prezintă nici un plan de acțiune.

j) Ortografia mai nouă votată de Academia română s'a introdus în toate lucrările desp. Din punct de vedere didactic însă, observă: omiterea semi-sunetelor, »i și ñ« e un desavantagiu; asemenea și omiterea lui »é și ó« cu accent și scrierea lor cu diftongul: „ea și oa“. Tot ase-menea multă ușurință ar produce și omiterea lui »ce, ei« scriindu-se cu »c«, apoi alui »ge gi« scriindu-se numai cu »j«.

l) Chestia grădinelor pomologice s'a rezolvat în ur-mătoarele: Ven. Cons. să dispună comunelor bisericesti a destina spre acest scop un loc anumit din teritorul ce să țâne de grădina bisericeii, ori de alt loc bisericesc, iar în lipsa acestora să intrevină pe calea comisiunei administra-tive comitateneze la comunele politice, spre a pune la dis-poziția școalei noastre un atare loc. Privitor însă la în-

tocmirea și conducerea grădinei, aceia să fie astfel întocmită, încât să cuprindă ramurile: pomărit, legumărit și florărit. Toate lucrurile să fie conduse de învățător, ear în-sași cultivarea să se facă prin învățător și elevi.

Biblioteca desp. constă din 167 opuri în 185 volume. Față de anul trecut să obsearvă un spor de 5 opuri în 6 volume. Cassa specială a despărțământului dispune de 16 cor. 67 fil. în bani și 124 cor. în pretenziuni restante. Față de anul trecut un scăzământ în bani gata de 11 cor. 86 fil. Muzeul desp. are 5 petriși 33 monete vechi. Față de trecut un plus de 13 bucați monete vechi. (Eseb Nr. 40, 107 și 120).

F) *Despărțământul protopopiatului Radna.*

Are 28 membrii ordinari, 1 membru fondator, 2 ajutători. De tot : 31.

În decursul anului administrativ a ținut două adunări : una de toamnă și alta de primăvară. Adunarea de toamnă s'a ținut în Radna, la 9/22 Oct. 1904, iar adunarea de primăvară în Soborșin, la 3/16 Maiu 1905.

La adunarea de toamnă s'a ascultat prelegerca ținută de Nicolau Dima din geometrie, despre «puncte și linii»; iar la ad. de primăvară s'a ascultat prelegerea ținută de Procopiu Givulescu, din geografie : «țânutul delos sud-vestic». Ambele prelegeri s'au decretat : «bine succese».

Să observă, că prelegătorii au fost trasi prin soarte, iar temele au fost date de mai înainte prin conferințele anterioare.

Atât adunarea de toamnă, cât și cea de primăvară a fost onorată prin prezența unui frumos număr de oaspeți, precum și de protopopul tractual.

Dizertațiuni nu sau celit. S'a prezentat însă în scris : prelegerea primă de 11 membrii, iar a doua de 14 membri.

Sau discutat și rezolvat toate chestiunile cuprinse în circularul general al comitetului de sub Nr. 18/904—5 aducându-se următoarele concluze;

a) Protocolul de controlă despre ținuta și activitatea fie-cărui membru din despărțământ s'a introdus și conduce în toată regula.

b) Lista membrilor s'a compus și autenticat în două exemplare, dintre cari unul s'a înaintat casei generale, iar celalalt biroului central.

c) Chestia «Almanahului» e finalizată. Nevânzându-se nici un exemplar, toate exemplarele primite sau înaintat biroului central.

d) Metodul «fonomimic» ținându-se cel «scriptologic» în toate privințele superior, nu se recomandă.

e) Metodul gramaticii, recomandat de Iuliu Grofșorean, fiind unilateral nu se recomandă.

f) Cu diplome s'au provăzut foarte puțini membri.

g) «Declarațiunile» le-au subscris numai 18 membrii. Aurel Mircu, Vasiliu Ilișiu și Grigorie Caba au denegat categoric subscrierea.

h) Pedepsele corporale sunt admisibile, reclamate și ducătoare la scop în școala populară.

i) Ortografia mai nouă votată de Academia română s'a introdus în toate lucrările despărțământului, iar din punct de vedere didactic, nu are nici o observare, ci din contră, desp. o află mai avantajoasă și mai ducătoare la scop, de cât cea folosită pân'aci.

j) Terminologia aritmeticii despărțământul a sulevat-o pe deplin, prezentând un conspect de termini matematici biuroului central.

l) Chestiunea grădinilor pomologice a sulevat-o despărțământul, susținând părerea, că mijlocul cel mai bun de a să înființa și a face folositoare aceste grădini școalei și parohienilor este — banul.

Pe lângă aceste chestiuni, desp. a făcut recenziunea manualului de Istoria naturală edat de Iuliu Vuia, învâț. în B.-Comloș, dechiarând opul de bun și acomodat pentru

școala poporală. Apoi s'a discutat și asupra chestiunii sulevată în cercularul oficiului protopopesco Nr. 560, 690, respective a Ven. Consistor Nr. 2115/903 relativ la combaterea alcoolismului. În consecință s'a luat decisiul, ca învățătorii să conlucre în armonie cu preoții întru combaterea acestui flagel și a probă toate mijloacele pentru înființarea reuniunilor de temperanță.

În necs cu aceste, vestim cu multă plăcere, că despărțământul a primit promisiunea hotărâtă din partea șefului tractual, că dânsul la prima ocaziune ce i-se va da, va stărui personal pentru încassarea tuturor restanțelor de taxe dela membrii despărțământului.

Biblioteca desp. numără 108 opuri. Față de anul trecut să obsearvă un spor de 6 opuri. Valoarea lor nu să spune. (Eseb. Nr. 32, 43, 79 și 101.)

G) *Despărțământul prot. Hălmagiu.*

Are 39 membrii ordinari, 1 membru fondator și 11 ajutători. De tot 51.

În decursul anului administrativ despărț. a ținut două conferințe: una de toamnă în Hălmagiu, la 18 Nov. (1 Dec.) 1904, iar alta de primăvară în Vața-de-jos, la 13 Iulie (30 Iunie) 1905.

În prima conferință s'a ascultat prelegerea practică ținută cu elevii de clasa II de Cornelia A. Moldovan, despre »Copila ascultătoare«. Prelegerea s'a declarat de »succeasă«.

Sa discutat și rezolvat în parte chestiunile cuprinse în cercularul general al comitetului central de sub Nr. 18/1904-5, luându-se următoarele concluze.

a) Lista membrilor s'a compus și autenticat în două exemplare, dintre cari unul s'a înaintat comitetului central, iar al doilea cassei generale.

b) Metodul gramaticii, recomandat de Iuliu Groșorean, aflându-se de acomodat, sa recomandat în atențiunea membrilor. Propunerea desp. Radna însă nu o află ducătoare la scop.

c) Subscrierea »declarațiunilor« e în curgere.

Celelalte chestiuni atinse în circularul general, sau distribuit comisiunilor spre studiere, cu însărcinarea de a raporta conferinței de primăvară.

În cât privește însă conferința de primăvară, ținută cam târziu, raportul ce va intra, îl vom supune direct așteptării on. adunări generale.

Biblioteca despărțăm. numără 107 opuri. Față de trecut să obsearvă un scăzământ neexplicabil de 129 opuri. (Eseb. Nr. 34, 69, 75, 114 și 115.)

III. Starea Reuniunii.

1. Reuniunea noastră are următorii membrii:

a)	În desp. prot.	Arad	42	ord.	8	fund.	și	19	ajut.
b)	»	»	Chișineu	32	»	—	»	»	»
c)	»	»	Șiria	33	»	1	»	»	3
d)	»	»	Boroșineu	23	»	—	»	»	1
e)	»	»	Buteni	34	»	1	»	»	—
f)	»	»	Radna	28	»	1	»	»	2
g)	»	»	Halmagiu	39	»	1	»	»	11
De tot:				231	»	12	»	»	36

(Eseb. Nr. 119.)

2. Din raportul casarului să constată, că reuniunea noastră dispune:

a)	În bani gata	. . .	16	cor.	99	fil.
b)	Restanțe la membrii	. . .	2329	»	»	»
c)	Depozite	. . .	918	»	»	»

Suma totală: 3263 » 99 »

3. *Biblioteca reuniunii consta :*

a)	Biblioteca centrală din	270 opuri	497 tomuri	
b)	» desp. Arad	84 »	84 »	»
c)	» » Chişineu	95 »	95 »	»
d)	» » Şiria	31 »	31 »	»
e)	» » Boroşineu	26 »	38 »	»
f)	» » Buteni	167 »	185 »	»
g)	» » Radna	108 »	108 »	»
h)	» » Ilălmagiu	236 »	236 »	»
De tot :		1017 opuri	1274 tomuri	

IV. **Propuneri :**

Pentru promovarea afacerilor reuniunii în general şi pentru ridicarea prestigiului învăţătoresc în speţial, în legătură şi cu dorinţele desp. prot. aflăm de bine a face următoarele propuneri şi anume :

1. După-ce cursul afacerilor din desp. prot. este regulat în mod definitiv prin aplicarea regulamentului intern, să iveşte acum necesitatea statoririi unei proceduri uniforme şi în ceea-ce priveşte administrarea averilor reuniunii, propunem deci : compunerea şi redactarea unui regulament general de casă şi bibliotecă.

2. În cât on. ad. generală, în urma expunerilor noastre din partea primă a raportului nostru de faţă, privitor la organul reuniunii ar susţineă şi pe mai departe editarea lui, eventual l'ar schimba, dându-i o formă mai practică şi regulată, propunem : alegerea unui comitet redacţional.

3. Conziderând că prin cetitul continuu mintea omului să agereşte ; conziderând, că copiii după eşirea lor din şcoala de toate zilele şi din cea de repetiţie, în lipsa manualelor corăspunzătoare, nu să mai ocupă cu cetitul ; conziderând, că cetitul continu şi după eşirea din şcoală contribuie mult la luminarea şi deşteptarea poporului nostru

și prin aceasta la stărpirea multor rele și neajunsuri în comune : comitetul central să însărcinează a ruga pe Ven. Conzistor eparhial, ca Venerat acesta să dispună inactivarea pe tot locul în parochii a *bibliotecelor* parohiale, luându-se spre scopul acesta în bugetele parohiale o sumă anumită în fie-care an, iar încât aceasta parohiile nu ar face-o, sau ar denega executarea, Ven. Conzistor din oficiu să susceapă în bugetele a celor parohii o sumă oare-care în scopul indicat.

A r a d , din ședința ordinară a comitetului, ținută la 8 Iulie/25 Iunie 1905.

Iosif Moldovan,
vice-președinte.

Dimitrie Poporiciu,
secretar-general.

Apel către frații învățători.

Precum învățătorul singuratic, așa și corporațiunile învățătoarești, trebuie să fie model de ordine și disciplină. Reuniunea noastră și în privința aceasta au făcut progrese an de an.

Să nu uităm D-lor, că ochii lumii sunt ațintiți asupra noastră. Să arătăm și cu ocasiunea adunării generale din Giula, că învățătorii români și ca singurațici și ca reuniune, sunt demni de stimă și respect, sunt vrednici de atențiunea ce li-se pregătește din partea bravilor și ospitalilor Giulani.

Altecum nici că se poate, pentru că cine nu contribuie prin prezența și sfatul său la buna reușită și la rădicarea prestigiului nostru, cu nedrept își atribuie numele de învățător.

Nu știu dacă prin aceste cuvinte am putut penetra la inima voastră Dlor colegi, dar cred că mă înțelegeți, cred că toți doriți ca și mine, buna reușită și prin trăsna întărirea statului învățătoresc. De aceea, știind că disciplina este mama tuturor lucrurilor bune, îndrăsnesc a Vă atrage atențiunea asupra celor mai cardinale datorințe ce ni se impun în fața interesantei și mult promițătoarei adunări generale dela Giula.

Să ne subordonăm întru toate spiritului conducător, care din noi eșit, planează asupra noastră. Și acestei datorințe vom satisface dacă la glasul păstorului, pregătind lucrurile acasă în comună ca credincioșii să nu sufere lipsa noastră, vom convenii cu toții Sâmbătă în 9/22 Iuliu la gara din Arad, de unde pornind în corpore cu trenul de 11 oare spre Giula, toți să luăm parte la festivitatea de primire. Să luăm parte în corpore la toate ședințele, contribuind cu sfatul și cu fapta la discutarea agendelor și la aducerea concluseror. Să luăm parte la festivitățile sociale arangiate de bravii Giulani în cinstea noastră și în favorul reuniunii noastre.

Să nu uităm fraților învățători, că aceia cari nu se vor acomoda acestor sfaturi binevoitoare, aceia cari nu vor asculta și nu se vor supune dispozițiunilor presidiali, nu vor lua parte la desbateri, vor lipsi dela actul primirii, dela ședințe și dela festivitățile sociale cari pentru noi să arangiază: nu promovează, ci împedecă; nu cinstește, ci necinstește scopul urmărit de noi prin unirea puterilor în reuniune.

M.

Informațiuni.

(cu privire la adunarea generală)

Plecarea învățătorilor și a oaspeților, în frunte cu comitetul reuniunii, din Arad, va fi *Sâmbătă în 9/22 Iulie*, cu trenul de 11 oare.

Sosirea și primirea reuniunii în Giula la 2 ore p. m.

După sosire încuadrarea.

La 7 oare convenire în grădina publică din Giula.

Duminecă după prima ședință *prânz comun* în sala mare a grădinei publice.

Duminecă seara la 8 oare **Concert împreună cu petrecere de joc** aranjat de comunele bis. *Giula magiară și germană, cu concursul Teologilor din Arad, în onoarea și favorul reuniunii.*

Luni după ședința a III-a la 11 oare a. m., convenire de despărțire în grădina publică și plecare spre casă.

Pentru cvartir și banchet să se însinue fiecare participant la Domnii învățători Iosif Ivan, ori Ioan Ionescu secretarii comitetului arangiator din Giula.

În cât vom primi dela direcțiunile căilor ferate certificate pentru călătorie cu favor, vom trimite ad personam fiecărui membru câte un exemplar. Cei ce au lipsă de mai multe certificate de călătorie să se adreseze v.-președintelui Iosif Moldovan în Arad.

Convocare separată nu se trimite nici unui membru.

Programa concertului.

I.

<i>T. Lugoianu</i>	.	.	.	.	.	a) Unule născut. . . .
—	.	.	.	.	.	b) Pre tatăl. . . .
—	.	.	.	.	.	c) Sfânt, sfânt. . . .
—	.	.	.	.	.	d) Pre tine te laudăm. . . .

II.

<i>Lachner</i>	.	.	.	.	.	Faurul.
<i>Wachman</i>	.	.	.	.	.	Floare, floricea.
<i>Abt</i>	.	.	.	.	.	Serenadă.
<i>G. Dima</i>	.	.	.	.	.	Detunata.
<i>Böniche</i>	.	.	.	.	.	Coroana cufundată.
<i>Neubner</i>	.	.	.	.	.	E prima azi.

III.

<i>T. Lugoianu</i>	.	.	.	.	.	a) Calea mândrei.
—	.	.	.	.	.	b) Frunză verde foi-mărunte.
—	.	.	.	.	.	c) Spune-mi măndro.
—	.	.	.	.	.	d) Fă-mă Doamne.
—	.	.	.	.	.	e) Ca la Breaza.

IV.

Heinze . . . O seară în Reuniunea de cântări din Ștregărești.
cu acompaniament de pian.

În pauză se vor juca jocurile naționale „*Bătuta*“ și „*Călușerul*“

Bilet de intrare: Loge 6 cor., parter șirul 1—5 2 cor.,
parter șirul 5—10 1.60 cor., parter celelalte locuri 1.20 cor.,
galeria 1 coroană.

Suprasolviri se primesc cu mulțămită la adresa părintelui
paroh *Petru Biberea*, președintele comitetului arangiator în *Giula-*
germană și se vor cvita publice.

Biletele îndreptățesc și la petrecere.

Alte informațiuni.

Convenire de 10 ani. Prin aceasta avisez pe toți colegii cari au absolvat preparandia în Arad la anul 1895, că la apelul de a conveni la *Giula*, cu escepțiunea alor 2 toți mi-au răspuns că vor lua parte. Intrunirea promite a fi succasă. Rog pe fiecare coleg să mă avizeze câte bilete cu favor de călătorie să-i trimit, ca să le pot esopera. Tot odată rog pe toți să se insinue pentru cvartir și banchet la învățătorii din *Giula*. *Stefan Roja*.

Solvirea taxelor. Dela ultima cuitare publică au mai incurs următoarele taxe: *Aurel Grozda* avocat în Buteni membru fondator 40 coroane; *Patriciu Covaciu* 2 cor. 80 fil.; *Silvia Nădăban* 2 cor.; *Zenovie Vesa* 10 cor.; *Iosif Ognean* 4 cor.; *Ioan Bozgan* 20 cor.; *Iosif Mizes* 20 cor. și *Constantin Ponta* 4 coroane.

Pentru diplome. Sever Secula, Georgiu Popoviciu, Dimitriu Boariu, Dimitriu Olariu, Simeon Bârlea și Petru Vancu au solvit câte 2—2 cor. Diplomele sunt în lucrare și cu ocașunea adun. generale vom fi în plăcuta poziție de a le împărți membrilor. Întârzierea a provenit din conglomeratiunea afacerilor de birou, pentru ce cerem scuzele membrilor.

Spese administrative pentru organ au întrat dela domnii Georgiu Popovici, Sever Secula, Dimitriu Boar, Dimitriu Olariu și Silvia Nădăban câte 1—1 cor.

Pentru cortel și banchet să nu uite nimeni a se insinua de timpuriu la Domnii: Iosif Ivan și Ioan Ionescu învățători în *Giula*.

POȘTA NOASTRĂ.

I. G. Președintele are nu numai drept ci și datorință a admonia, ba chiar a îndruma la ordine pe acela care în orice formă vatămă autoritatea corporațiunii. Dacă severitatea presidiului provine dintr'un fapt neînțeles, cel atins are datorință a da explicații faptului, în interesul său și în forma aceasta își câștigă satisfacție, iar nu prin vatămarea autorității presidiale și prin producerea de scene turbulente. Numai așa se poate judeca nepreocupat și în interesul corporațiunii afacerea. Creșala și răspunderea pentru ea este a acelora, cari prin pășirea lor neîndreptătită și neprejudicătoare au turnat oleu pe foc și au espus presidiul și prin aceasta corporațiunea, la insulte, pe conta disciplinei atât de necesare în ori-ce corporațiune. Conștiința lor să dea seama!

D. P. Am înregistrat-o și o vom supune comisiunii organizatoare.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut și se află de vânzare în tipografia diecezană următoarele cărți școlare:

„Limba magiară“ cartea a II-a pentru clasele superioare ale școalei populare de Iuliu Groșorean și Iosif Moldovan, prețul 50 fileri.

„Catehism“, IV carte de religiune pentru școalele populare de dl profesor; Dr. P. Barbu, prețul unui exemplar 40 fil.

„Istorieare Bisericești“, III carte de religiune pentru școalele populare de dl profesor: Dr. P. Barbu, prețul unui exemplar 30 fil.

„Istorieare biblice“, II carte de religiune pentru școalele populare de dl profesor: Dr. P. Barbu, prețul unui exemplar 30 fileri.

„Curs practic de Istoria literaturii române“ pentru școalele populare de dl învățător Iosif Stanca, prețul unui exemplar 40 fil.

„Exerciții intuitive“ în limba maghiară, de dl învățător Ioan Vancu, prețul unui exemplar 50 fileri, peste 10 exemplare 10% rabat.

Rugăciunile școlarilor compactate cu gust, în diferite colori, cuprinde întreagă utrenia și liturgia, de un prieten al școlarilor, prețul per exemplar 40 fil. Dela 10 exemplare 10% rabat.

„Limba magiară“ pentru elevii claselor inferioare ale școalei pop., de Iosif Moldovan și Iuliu Groșorean, prețul 50 fil.

„ABCdar carte de cetire“ pentru elevii clasei primare, edițiunea IV-a de Iosif Moldovan și consoții, prețul 40 fil.

„A doua carte de cetire“, edițiunea II-a de I. Groșorean și consoții, prețul 40 fil.

„Tâlcuiala evangeliilor“, de fericitul Loga cu litere cirile prețul 2 coroane.

Sub tipar se află:

„Carte de cetire română“ partea III-a pentru clasele superioare ale școalei populare de domnii Nicolau Ștef, Iuliu Groșorean, Iosif Moldovan, Nicolau Boscai și Petru Vancu.
